

25.01.2021

Asia/9

§ 62

V 17.2.2021, Valtuutettu Johanna Laisaaren aloite kiusaamisen vastaisen ohjelman soveltamisesta

HEL 2020-011649 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Laisaaren aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Laisaari ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala selvittää, miten kaupungin kouluissa on sovellettu kiusaamisen vastaista ohjelmaa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kiusaamisen vastainen ohjelma on otettu käyttöön varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Kaikki ohjelman toimenpiteet ovat edenneet. Ohjelman toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

Kiusaamista kartoittava kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi ja kouluja suositellaan käyttämään väliaikoina koulun hyvinvointiprofiilia. Kouluterveyskyselyn tuloksia tullaan jatkossa käsittelemään aiempaa enemmän myös oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Jatkossa huoltaja tai oppilas itse voi ilmoittaa kiusaamisesta, häirinnästä tai syrjinnästä Wilman lomakkeen avulla. Wilmaan on lisätty myös lomake, johon voidaan kirjata kiusaamistapahtuman selvittely.

Opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit on koulutettu käyttämään restoratiivista työtettä. He tapaavat kaikki seitsemännen luokan ja toisen asteen ensimmäisen vuoden oppijat pienryhmissä. Tukioppilastoimintaa ohjaavat opettajat ovat saaneet kiusaamistilanteiden selvittelyyn Mannerheimin Lastensuojeluliiton koulutuksen. Kouluissa pilotoidaan mallia, jossa koulun työntekijät valitsevat keskuudestaan henkilön, jolla on kokonaisvastuu kiusaamisen vastaisista toimista. Myös KiVa Koulu -ohjelma on edelleen käytössä suuressa osassa kouluja.

Vakavissa kiusaamistilanteissa koulut saavat tukea Aseman Lasten K-O-toiminnasta, jossa ulkopuoliset asiantuntijat tulevat tapaamaan osapuolia ja heidän vanhempiaan. Kokemusten mukaan ulkopuolinen toimija onnistuu useimmiten selvittämään pitkällekin tulleita tilanteita ajan kanssa. Aseman Lasten ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton asiantuntijat pilotoivat lisäksi vertaistukiryhmää kiusatuille oppilaille.

Osa ohjelman toimenpiteistä edellyttää sitä, että niiden toteuttaminen suunnitellaan paikallisesti päiväkodissa, koulussa tai oppilaitoksessa. Tällaisia toimenpiteitä ovat luokan säännöt kiusaamista vastaan, jatkuva ryhmäyttäminen, jolla varmistetaan lasten ja nuorten kiinnittyminen omaan ryhmään, sosiaalisia ja tunnetaitoja edistävien ohjelmien systemaattinen käyttö sekä paljon kiusatuksi tulleelle oppilaalle sovitava nimikkoakuinen, joka seuraa että kiusaaminen loppuu. Koulut kirjaavat toimenpiteiden toteuttamisen koulun toimintasuunnitelmaan.

Ohjelmaa on viety tiedoksi kaupungin sisällä, kolmannen sektorin toimijoille sekä muille yhteistyökumppaneille. Helvaryn (Helsingin vanhemmat r.y.) avulla ohjelma pyritään saamaan nykyistä paremmin myös huoltajien tietoon. Kaikille kuntalaisille suunnattu tiedottaminen on valmisteilla ja ohjelmasta tehdään tietoisukuja muun muassa median käyttöön.

Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731

25.01.2021

Asia/9

maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Laisaaren aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.12.2020 § 300

HEL 2020-011649 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Johanna Laisaaren valtuustoaloitteesta koulussa tapahtuvan kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisystä:

Kouluterveyskyselyn mukaan kiusaaminen vähenee kouluissa ja oppilaitoksissa, mutta jokainen kiusaamistapaus on liikaa. Helsinki laati kunnianhimoisen kiusaamisen vastaisen ohjelman (KVO13), joka on otettu käyttöön Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Ohjelma on annettu vapaasti myös kaupungissa toimivien yksityisten ja valtion koulujen/oppilaitosten käyttöön.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on systemaattisesti noudatettava kokonaisuus, eikä mikään yksittäinen hanke tai menetelmä. Esimerkiksi KiVa-koulu on yksi sosiaalisia- ja tunnetaitoja kehittävästä ohjelmista, mutta ei ainoa tieteellisesti toimivaksi osoitettu väline. Maksullisuudesta huolimatta suurin osa helsinkiläisistä kouluista käyttää yhä KiVa koulu -ohjelmaa. Tosin nuorilta on tullut melko voimakastakin kritiikkiä siitä, ette he eivät koe menetelmästä olevan hyötyä. Osittain syynä saattaa olla se, että KiVa koulu ohjelmaa on usein käytetty suppeammin kuin sitä on tarkoitettu käytettävän. Esimerkiksi kaikki opettajat eivät käytä ohjelmaa, eikä siihen liittyviä KiVa-tunteja ole aina pidetty.

KVO13-ohjelman toimenpiteet ovat:

1. Hyvinvoinnin mittarit
2. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat
3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt

25.01.2021

Asia/9

4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen
5. Opiskeluhuollon edustajat tapaavat pienryhmissä 7. luokkien ja toisen asteen aloittavat oppilaat
6. Sähköiset palautekanavat
7. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen
8. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt
9. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö
10. Nimikkoakuinen paljon kiusatuksi tulleelle
11. Kiusaaminen on rikos. K-0-toiminta kaikki koulut kattavaksi
12. Tukioppilastoiminnan kehittäminen
13. Vertaistukitoiminta

Kaikki KVO13-ohjelman toimenpiteet ovat edenneet. Kouluterveyskysely tehdään edelleen joka toinen vuosi ja kouluja sekä oppilaitoksia suositellaan vahvasti käyttämään väliaikoina koulun hyvinvointiprofilia. Kouluterveyskyselyn tuloksia tullaan jatkossa käsittelemään aiempaa enemmän myös oppilaiden/opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit on koulutettu käyttämään restoratiivista työotetta. Lisäksi he tapaavat kaikki 7. luokan ja toisen asteen 1. luokan oppijat pienryhmissä. Tukioppilastoimintaa ohjaavat opettajat ovat saaneet kiusaamistilanteiden selvittelyyn liittyvän koulutuksen Mannerheimin Lastensuojeluliiton vetämänä. Kouluissa on alettu pilotoida mallia, jossa koulun työntekijät valitsevat keskuudestaan henkilön, jolla on kokonaisvastuu kiusaamisen vastaisista toimista juuri siinä koulussa.

Wilmaan on lisätty lomake, johon voidaan kirjata kiusaamistapahtuman selvittely koulussa tai oppilaitoksessa. Jatkossa huoltaja tai oppija itse voivat ilmoittaa kiusaamisesta, häirinnästä tai syrjinnästä Wilmaan liitetävän lomakkeen avulla. Lomake on loppuhiomista vaille valmis.

Vakavissa kiusaamistilanteissa koulut tai oppilaitokset saavat tukea Aseman lasten K-0-toiminnasta. Tällöin ulkopuoliset asiantuntijat tulevat tapaamaan kiusaamisen osapuolia ja heidän vanhempiaan. Kokeusten mukaan ulkopuolinen toimija onnistuu useimmiten selvittämään pitkällekin tulehtuneet tilanteet ajan kanssa. Paljon kiusatuille oppilaille on alettu pilotoida vertaistukiryhmää. Ryhmää vetävät Aseman lasten ja Mannerheimin lastensuojeluliiton asiantuntijat.

25.01.2021

Osa toimenpiteistä edellyttää sitä, että niitten toteuttaminen suunnitelmaan päiväkodissa, koulussa tai oppilaitoksessa. Perusopetuksen palvelukokonaisuudessa kouluja onkin velvoitettu kirjaamaan näitten toimenpiteitten toteuttaminen koulun toimintasuunnitelmaan. Tällaisia toimenpiteitä ovat luokan säännöt kiusaamista vastaan, jatkuva ryhmäyttäminen jolla varmistetaan lasten ja nuorten kiinnittyminen omaan ryhmään, sosiaalisia- ja tunnetaitoja edistävien ohjelmien systemaattinen käyttö sekä paljon kiusatuksi tulleelle oppilaalle sovittava nimikkoaikuinen, joka seuraa että kiusaaminen loppuu. Kaikki nämä neljä toimenpidettä näkyvät jo tällä hetkellä peruskoulujen toimintasuunnitelmissa muutamaa yksittäistä poikkeusta lukuun ottamatta.

Ohjelmaa on viety tiedoksi toisille toimialoille, kolmannen sektorin toimijoille sekä muille yhteistyökumppaneille. Ohjelma on tehty tietoisuuden lisäämiseksi ja keskustelun pohjaksi jokaisen koulun toimijoille. Helvarin (Helsingin vanhemmat r.y.) kanssa on aloitettu keskustelu siitä, miten ohjelma saadaan nykyistä paremmin huoltajien tietoon. Kaikille kuntalaisille suunnattu tiedottaminen on valmisteilla ja ohjelmasta tehdään tietoiskuja muun muassa median käyttöön.

Ohjelman etenemistä seurataan kaikissa palvelukokonaisuuksissa ja tilanteesta raportoidaan säännöllisesti kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle. KVO13 on pitkäjänteinen toimintatavan muutos.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi
Hanna Kaunisto, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
hanna.kaunisto(a)hel.fi
Niclas Rönnholm, ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566